

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekih, četrtnih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obajno izdanje stane: za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—
 Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javno zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema *supravistično* ulica Molino piccolo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Ogleto reklama cije se prostje postojine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

Velikonemška propaganda.

Ellistrom slovanskih narodov se niti ne sanja, kake cilje imajo naobraženci, mislitelji, politiki in diplomati v Veliki Nemčiji, in vendar bi jih moglo natanko znanje o velikonemški propagandi probuditi, pretresti, da bi popustili vsakdanje kratkovidno politikovanje! Kajti cilji, za katerimi stremé velikonemški agitatorji, dostajajo se v prvi vrsti Slovanov, Slovanstva v obče, in ko bi se posrečilo propagandistom velikonemških idej, da bi dosegli samo desetino tega, kar imajo pred očmi, spravili bi vse male slovanske narode in velik del ruskega naroda pod politični jarem povečane Velikonemčije in v okvir nemške kulture. A ta propaganda je zaresna, in Slovani je nikakor ne morejo prezirati lehkomišelnost; kajti ona pridobiva čim dalje več mase nemškega naroda za-se, in če se diplomacija tudi skriva, naposled mora storiti, kar kočé narod, a znano je, da diplomacija je neodkrita, in Bismarck je za norca imel z različnimi izreki ves politični svet. Kot velik diplomat omejil se je na to, kar je mogel doseči v svoj čas; drugo pa je prepustil nadaljnjemu razvoju, da dozori za cilje, ki jih je načrtal uže sam, ne gledé na to, da niso zastarele poprejšnje tradicije.

Avstro-ogerskim Slovanom so seveda najbolj znana stremjenja Nemcev naše monarhije, a tudi ti so toliko previdni, da le ob posebnih prilikah in posebnih razmerah našega cesarstva izjavljajo svoje relativno uže namere. Skupno pa so Nemci v pruski Nemčiji in v Avstro-Ogerski imeli priliko povdarjati svoja stremjenja sedaj, ko so praznovali svojo 25letnico, odkar se je v Verzalju razglasilo novo nemško ali protestantsko cesarstvo. Avstro-ogerski nemški nacionanci so brez razlike proslavljali „Alldeutschland“ ali mišljeno Združeno Nemčijo. Cesar Viljem II pa je povdarjal velikonemško geslo: „jeden narod, jedna država, jeden Bog!“ Posebe je še priporočal, da naj nemški podaniki protestanskega cesarstva obračajo svojo posebno skrb na zunanje Nemce, torej Nemce,

ki niso združeni še v politični okvir pruske Velikonemčije, ali pa so raztreseni v večih ali manjših naselbinah raznih držav in celikov (kontinentov). Cesar Viljem ni s tem spodbujanjem nič posebnega naročil; kajti Velikonemčija šteje mnogo krepkih društev in družb, katerim svrha je, da nabirajo denar in vsakovrstne pomočke za zunanje Nemce, in med tem se osrečujejo s podporami zlasti avstro-ogerski Nemci. Bolj pomenljivo je povdarjanje gesla, da naj se čutijo Nemci za jeden narod, da naj poštevedajo jedno državo in imajo jednega Boga.

Iz tega bi mogli nepriznati izvajati, da Velikonemčija ne more trpeti poleg nemškega naroda nobenega drugega naroda. Če gledamo na silno in intenzivno ponemčevanje Poljakov, zлага se s tem početjem geslo nemškega cesarja; Poljakom v Velikonemčiji pač ni usojeno drugega, kakor potopljene v nemški narodnosti, in ista usoda čaka peščico še ostalih lužiskih Srbov. Kar se dostaje pa jedne nemške države, mislijo velikonemški propagandisti pred vsem na združenje avstro-ogerskih Nemcev, in vse, kar počenjajo Schönereerijanci in pa nekoliko krotkejši, pa toliko številni ostali nemški nacionanci, meri v poslednjem cilju na tako združenje. V ta namen odobrujejo, da začasno še ostane duvalizem avstro-ogerski, in da bi šlo še hitreje, hočejo celó, naj se izloči Galicija iz totranskih dežel, ker takim potom mislijo poprej ugnati trdovratne Čehe in razkosane in ošibljene Slovence. Avstrijski nemški nacionanci delujejo dandanes s podvojeno močjo na to, da bi se združile dežele nekdanjega nemškega Bunda pod jedno in isto upravo. Oni pripravljajo pot velikonemškim propagandistom do Adrije in zato tolik hrup pri vsaki drobtini, katero vlové slovanski oportunisti in separatisti za velike žrtve. „Ohranjenje politične in nacionalne posesti“ dobiva v tej zvezi še mnogo važnejši pomen, nego ga more dati program kake začasne „koalicije“ v totranskih deželah naše monarhije. Ni bilo razsajanje proti Celjskim utrakvističnim vsp-

rednicam radi tega, ker bi se oslabila kaka nemška naselbina na Spodnjem Štirskem, temveč radi tega, ker se bojé preprečenja zagvozde, ki se u-metno stavlja med Slované, v tem primeru med Slovence. S takimi naselbinami pripravljajo most do Adrije, ki ga razglašajo neizogibno potrebnim v načrtu velikonemške propagande. Radi ciljev te propagande, katere se zavedajo dobro ne le nemški nacionanci, temveč tudi liberalci in nemški konservativci, je tolika trdovratnost nasproti slovanskim odlomkom. Cilji, dalekosežni cilji vzbujajo doslej neobičajen hrup, kedar gre za nacionalna prava slovanskih narodnostij. Le v tej zvezi moremo pravilno soditi o hudih bojih, ki jih imajo slovanske stranke z nemškimi. (Konec prih.)

Radi prestrogega izterjevanja davkov.

Interpelacija posl. dra. Dinka Trinajstiča, predložena v deželnem zboru istrskem na visoko c. kr. vlado, a v roke njegove ekscelence gosp. ministra financij.

Visoka c. kr. vlada!

Večkrat že se je interpelovalo se strani manjšine v tej zbornici gledé neusmiljenega iz brezobzirnega izterjevanja davkov po raznih okrajih Istre. —

Zastoj smo čakali odgovora na vsa ta vprašanja. Ali še žalostneje je to, da niti v postopanju pri izterjevanju davkov nismo zasledili nikake premembe, ampak se nadalje obtežujejo davkoplačevalci eksekutivnimi stroški ravno v taki dobi leta, ko dotični davkoplačevalci niso v stanu niti da se pribavijo soli za siromašno svojo družino. Zares: od kod najsiromak-kmet v februarju, marcu in aprilu vzame denarja za poplačanje davkov, ko v tej dobi leta nima nikakih prihodkov, pač pa največih rednih stroškov za obdelovanje zemlje? A ravno v teh mesecih so nekatera okrajna sodišča preobložena s prošnjami za ekse-

PODLISTEK.

12

Obnarodimo še nekaj.

Na kolikor se pa dostaje družega očitanja, priznal sem sam v svojej razpravi, da se pozna tuji duh ob vsakem koraku nam vsem, ki smo se vzgajali na nenaravnej podlagi in ki živimo pod oblastjo nemške in tu na Primorskem poleg nje še pod oblastjo italijanske književnosti. Vsak izmed nas pa, ki je v tem oziru brez greha, stori svobodno zoper mene ono, kar je rekel naš Gospod slovom 7. vrste, VIII. poglavja blagovesti sv. Ivana o onej siromašnej ženski, ki je bila zaletela v škodo, da si je utolažila lakoto.

Popraša me pa morda kdo, kako si pa neki jaz želim, da pišimo za priprosti naš narod? Bratec predragi! prav naravno, prav priprosto; po prilici tako, se ve da oziraje se na denašnji razvitek našega jezika, kakor so pisali Dalmatin, Gutschmann, Japel, Kumerdej in drugi narodni naši ugodniki, kakor je poslovenil na pr. g. L. Podgoriški lepi Kraševskega roman „Koča za vasjo“, kakor je spisal g. dr. Fr. Detela mikavno povest „Gospod Lisec“ *) in izlasti kakor je obnarodil

*) Izimši nekoliko malenkostij, katerih pa gotovo ni pripisati g. pisatelju, temuž kakor u izpravljavcu v tiskarni.

uže imenovani g. L. Podgoriški 1863. leta tole narodno pripoved:

Zlatoperi tič, konj zlatogrivec in volk.

Bil je imeniten kralj. Imel je tri sinove in tako lep sadovnjak, da ga ni imel noben kralj takrat tacega. Na tem vrtu je stala jablan, ktera je imela zlata jabelka. Kralju je bila za tega del jako draga. Hodil je pod njo v senco po dnevi, po noči pa je priletel vselej lep tič in odnesel vsako pot zlato jabelko v kljuno. Imel je ta tič zlato perje in neznansko lepe oči. Odnese je bil že veliko zlatih jabelk, kar je zeló jezilo kralja, posebno ker ga ni mogel ne vjeti, ne ugonobiti, da si je na vse strani mislil in poskušal, kako bi ga ali spravil s poti ali pa živega dobil.

Poklical je svoje sinove pred-se in djal: „Predragi moji! Idite in lovite zlatoperega tiča; kdor mu ga vjame, njemu dam pol kraljevine zdaj, po smrti pa bo njegova vsa.“

Kraljeviči so bili precej pripravljeni in djali so: „Premilostljivi oče! Vse si prizadenemo, samo da dobimo tiča — živega.“

Precej prvó noč je šel starši kraljevič pod jablan čakati tiča, pa zaspal je, da ni nič vedel, kdaj je priletel tič in odnesel jabelko v kljuno.

Zjutraj je poklical kralj kraljeviča in vprašal: „Preljubi moj sin! Ali si vjel tiča?“ — Kraljevič

pa je djal: „Predragi oče! Še videl ga nisem; ni ga bilo nocoj.“

Drugo noč je šel srednji kraljevič čakati tiča. Sedel je in čul pod drevesom dolgo, pa spanec ga je prevzel in zaspal je, tič pa je priletel in zopet odnesel v kljuno zlato jabelko.

Zjutraj ga je vprašal kralj: „Predragi moj sin! Ali si vjel tiča?“ Nisem ga vjel, oče, ker ga ni bilo“, djal je kraljevič.

Tretjo noč je šel pa mlajši kraljevič pod jablan. On pa ni zaspal. Sedel je in čul pa čakal tiča dolgo, pa ga le ni bilo. Uže ga je skor premagal spanec, kar se je razsvitlilo, kakor bi bilo najlepše posijalo solnce, in ves vrt je bil razsvitljen. Pa odkodi ta svitloba? Tič jo je dajal. Kraljevič se je ozrl, pogledal na jablan in zagledal tiča, kateri je uže imel jabelko v kljuno in hotel ravno odleteti. Spel se je, pa ga je komaj dosegel in zgrabil za rep. Ali tič se mu je zmuznil in pustil samo eno pero v roki. S tem peresom je šel zjutraj k očetu in dal mu ga. Kralja je neznano razveselilo to, če je prav dobil le eno pero, ktero se je svetilo po noči, da je bilo vse svetlo tam, ker je bilo tako, kakor bi Bog vé koliko luči gorelo. Zato mu je bilo jako ljubo, in dobro ga je hranil.

Tiča pa ni bilo nobenkrate več na vrt nazaj.

kucijo od strani dotičnih davčnih uradov. Kaka je posledica temu? Da kmetje morajo pasti v kremplje svojih pijavk-oderuhov in da tako bolj in bolj propada kmečki stan.

Ali ne samo v tem je brezobzirnost, ki se tira od strani c. k. organov proti davkoplačevalcem, kajti poleg provzročene jim moralne škode, hočejo jih zadeti tudi v njih narodnem čutstvu.

Temu v dokaz ta-le slučaj: Dne 4. aprila 1895 pod št. 3822 predložil je c. k. davčni urad v Pazinu tamošnjemu sodišču eksekutivno prošnjo proti Ivanu Dodiću iz davčne občine Koščerge. Prošnja je bila sestavljena v nemškem jeziku in v istem jeziku je sledila rešitev. V okraju torej, kjer Nemcev niti ni, se dajejo hrvatskemu kmetu uloge in rešitve v jeziku njemu nepoznanem, koji niti deželni jezik ni. Vse to, samo da ne hrvatski!

Z ozirom na vse to stavljajo podpisani nastopni vprašnji do visoke c. kr. vlade:

Ali je visoka c. kr. vlada pri volji tako urediti eksekutivno izterjevanje davkov od kmečkega prebivalstva, da se v slučajih potrebe bude vršilo to v taki dobi leta, ko si kmet more pomagati poljskimi pridelki?

Ali hoče visoka c. kr. vlada slednjič naložiti svojim uradom, da se bodo v poslovanju z in proti hrvatsko-slovenskemu prebivalstvu Istre posluževali hrvatsko-slovenskega jezika?

(Slede podpisi.)

To interpelacijo izročil je interpelant predsedniku na večer pred sejo in poslednji jo je dal prevesti in prečitati v zbornici po tajniku, proti vsakemu običaju, jedino le v italijanskem jeziku. Manjšina je prigovarjala temu, pomagalo pa ni nič.

DOPISI.

Iz Doline dne 27. januarja. (Izv. dop.)

Zvečer dne 25. t. m. nastal je v nunskem mlinu pod Dolino velik požar. Škode je čez tisoč glđ. Na vso srečo gorelo je ravno v istem času (od 6-8 ure zvečer), ko gredo delavci domov iz mljenske ladjestavbenice, in ki so, vrši oženj, priskočili na pomoč, sicer bi bil upepeljen ves mlin. Mlin je bil seveda zavarovan, ali najemnikovo blago ni bilo zavarovano, a ta ima tudi precejšnje škode. Onim delavcem, ki so stavili v nevarnost svoje življenje pri gasitvi, izreči se jim mora srčna hvala! Uverjeni pa smo, da prilično pōplača njih trud tudi dotična banka, pri koji je bil mlin zavarovan.

Ker sem že pri tej točki, naj mi bude dovoljeno staviti predlog do zavednih Dolincev, oziroma „Bržanov“: Ali bi ne bilo dobro, ako bi osnovali tukaj v Bregu „gasilno društvo“? — Ta misel se mi je usiljevala že večkrat in čim dalje bolj vidi se mi potreba takega društva. Res je, da pri nas ni tolike nevarnosti po požaru, ali kadar pride ta nesreča, vidimo vsikdar, da tudi ob največi pomoči sosedov — oženj se le širi, kajti

Kralj je poklical starša sinova pred-se in djal jima: „Preljuba sinova! Jez bi rad zlatoperega tiča; idita torej! Poiščita in vjemite mi ga, pa živega mi prinesita, in kdor izmed vaju mi ga vjame, tisti dobi, kar sem uže obljubil.“

Starša kraljeviča nista ne živega videti mogla brata, zato ker je bil dobil pero tičevo. Ko ju je blagoslovil oče, šla sta skupej po svetu iskat tiča. Pa mlajši kraljevič je tudi prosil očeta za blagoslov, da pojde potlej za bratoma; toda kralj se je branil. Djal mu je: „Ljubi sin! Brata tvoja sta uže odrastla, ti pa si še premlad za med svet; za tega del te ne puščamo izpred svojih oči; zakaj leliko bi bil nesrečen, ker se nisi vjaven sam, zato le ostani domá.“

Pa če mu je prav močno branil, ni ga mogel vzdržati. Blagoslovil ga je torej, dal mu najlepšega in najboljšega konja, potlej pa pustil ga.

Dolgo je jezdil kraljevič, ne vedé kam; na zadnje pa je prijezdil v zeleno, tako lepo dolino, da ne morem povedati kakó. V tej dolini je stal debel, visok steber na razpotji. Na njem je bilo zapisano: „Kdor pojde naravnost po tej-le poti, zlakota se in zeblo ga bo; kdor pojde na desno, tisti bo zdrav in čil, konj pa mu pogine na poti; in kdor pojde na levo, njega ubijejo, konj njegov pa živ ostane.“

(Dalje prih.)

brez praktičnih vaj, brez zato potrebnega orodja morajo gasilci oženj gledati od daleč ali k večemu le braniti druga sosednja poslopja. Praktično izučeno društvo z dobro brizgalnico in še kako drugo potrebno pripravo, rešilo bi večkrat marsikoga iz največe bēde. Brizgalnica in druge priprave seveda bi mnogo stale; ali ne smemo si misliti, da bi društvo samo moglo vse priskrbeti. Občina je namreč dolžna skrbeti za take reči in želeti je, da bi občinski zbor kaj ukrenil v tej stvari! Ker je pa v naši občini veliko gospodarskih poslopj zavarovanih pri „Slaviji“, nadejati se je, da nam tudi slavnoista izdatno pripomore do pokritja stroškov, v kar je že tako obvezana po § 5 IV oddelka. Rojaki! poprimimo se torej dela; izvolimo si osnovalni odbor, kateri naj bi delal na to, da se ustanovi v Bregu „gasilno društvo“!

Iz Hrvatske koncem januarja 1896. (Izv. dop.) [Kako se dele štipendiji v Istri].

Velečastiti gospod Janko Fras, c. in k. vojni duhovnik, sedaj v pokoju v Radgoni na Štírskem, služil je svoj čas v škofiji poreško-puljski. In to na treh krajih: v Vodnjanu, oziroma v Juršičih, v Bačvi in naposled v Motmoran Krnici. Na svoje stare dni spomnil se je ta velikodušni duhovnik na svoje službovanje v Istri in na one kraje, kjer je služboval. Ustanovil je namreč štipendij 95 gl. (2000 gold. glavnice) za mladiče-učence slovenske narodnosti iz gori označenih stacij, koji naj bi se učili ali v konviktu v Koprnu, ali naj bi bili kakor eksternisti v bogoslovju, ali pa na katerem si bodi gimnaziju v našem cesarstvu, sosebno pa v Hrvatski ali Slavoniji.

V prvi vrsti imajo pravico do tega štipendija dečki slovenske krvi ali narodnosti iz Vodnjana-Juršiči; v drugi vrsti oni iz Bačve, a v tretji vrsti iz Motmorana-Krnice. In naposled, ako bi ne bilo nobenega prosilca v teh treh stacijah, oddati je štipendij mladiču slovenske narodnosti iz katere-koli občine v škofiji poreško-puljski.

Štipendij se je imel podeliti in se je tudi res podelil prve dni meseca novembra lanijskega leta 1895. Iz Vodnjana-Juršiči ni bilo nobenega prosilca, ker tam še nimamo dijakov slovenske narodnosti. Iz Krnice-Motmorana tudi ni bilo nobenega, jeden ki bi bil imel morda pravico zahtevati v tretji vrsti, je že užival Dobrilov štipendij. Ostaja nam torej še Bačva, ki ima pravico v drugi vrsti. —

In našel se je res prositelj iz Bačve, neki P. Ž., odličnjak v tretjem razredu na gimnaziji v Senju v Primorju na Hrvatskem. In kakov siromak! Sirota brez očeta nima ničesar na tem božjem svetu.

Utemeljitelj, doznavši zanj in uverivši se, da iz Vodnjana-Juršiči ni nobenega prosilca, kakor tudi ne iz Motmorana-Krnice, proglasil je takoj svojim štipendistom istega P. Ž., učeegega se na gimnaziju v Senju. Jeden dopisov velikodušnega utemeljitelja je bil, kakor sem se uveril sam, po njegovi želji predložen prevzvišenemu škofu poreško-puljskemu, kateri poslednji ima pravo podeljenja „ad inspiciendum et pro norma et regula“ v podeljenju.

No, konec vsemu temu je bil ta: vzlic ustanovnemu listu in določilom istega, uvedenim po visokem c. kr. namestništvu v Trstu, vzlic izrečno izraženi želji utemeljitelja štipendija, bil je štipendij podeljen nekemu Zustovichu (sic!) iz Plomina-Fianone, ki pa je mimo tega že užival podporo iz zaloga konvikta v Koprnu, kjer se uči.

V razlogih v rešenju odklonjene prošnje bilo je navedeno, da Zustovich študira v Koprnu, prositelj P. Ž. pa v Senju.

Sedaj pa, spoštovani čitatelji, prisposodobite ta razlog z vsem gori rečenim, da izveste, kako se pri nas tolmačijo ustanovna določila in kakó se spoštujejo želje še živih ustanoviteljev: kako se dele štipendiji v tužni in siromašni Istri!

O vsem tem sem doznal slučajno, klateći se po Istri. Ta dogodek videl se mi je zanimiv ter ga priobčujem v razbistrenje pojmov o prečudnih odnošajih v imenovani pokrajini. (Vsklik uradništva: Živeli „poklicani“ voditelji naroda! Kaj menite slavna ljubljanska gospōda?!)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 29. januarja. 1896.

Kriza na Primorskem? Dunajski listi govore o krizi v namestniški palači v Trstu. Čuditi bi se sicer ne bilo, ako bi se jel kamen trkljati nizdolu po viseči ravani, saj za izdatne potrese so v obili meri skrbeli razvajena in srborita laška gospōda. Takemu postopanju bi rekel naš kmet: S kruhom so se skregali! Personalne spremembe na Primorskem leže torej vsakako v obsežju mogočnosti. Ker pa nam ni toliko do osebnih sprememb, nego jedino le do spremembe v zistemu, beležimo vse te govorce hladne duše, brez strahu sicer, a tudi brez posebnih nad. Beležimo, ker nam tako veleva naša časnikarska dolžnost. Hladni in trezni smo, ker nam nikakor noče izpred oči dejstvo, da je zistem na Primorskem kolikor toliko v zvezi z vuanjo evropsko konstelacijo.

Dunajska „Reichspost“ poroča, da je bodočim namestnikom na Primorskem določen dvorni svetnik Giovanelli, dočim brzojavljajo „Slov. Narodu“: „Iz verodostojnega vira čujemo, da je odstop Rinaldinija že določen in da je tudi že izbran njegov naslednik. Zatrjuje se mi, da bodoči tržaški namestnik ne pripada nobeni stranki, da je z možen hrvatskega jezika in da je že sedaj v državni službi. Ime se še skriva.“

Tržaški listi trde, da pride v Trst skoro gotovo dosedanji namestnik v Dalmaciji FZM. David.

Zanimiv je komentar, ki ga je napisal včerajšnji „Indipendente“ vsem tem govoricam. Poimennih onih, ki se označujejo nasledniki Rinaldiniju, sedi, da namerujo vlada v svoji politiki ostreje nastopiti proti Italijanom. Vendar ne bodo obžaloval odstopa Rinaldinijevega. Rinaldini je umel s tem utrditi svoje stališče, da je skrbel za ugodneje odnošaje do Italijanov. S tem pa je često oviral stranko v nje odločnosti in ni baš koristil liberalni stranki italijanski. Zato bi si želel „Indipendente“ manje uljudnega in ostrejšega namestnika, nego je bil gosp. Rinaldini.

Na opazke o odnošajih med radikalno stranko in vladnim zastopnikom dalo bi se mnogo govoriti in pride morda na vrsto še marsikaj. Ne moremo si pa kaj, da ne bi naglasili, da italijansko-radikalna stranka je res odnehala nekoliko v kolikor se dostaje forme v svojih odnošajih do zastopnika vlade, svojega načelnega stališča naspoti državni premenila ni za las. Kdor si domišlja drugače, ne pozna te gospōde.

Marsikdo utegne misliti, da so besede „Indipendenteja“ o zadovoljstvu na dozdevnem odstopu Rinaldinijevem le hinavske; mi pa verjamemo, da je to radikalno glasilo res mislilo tako, kakor je govorilo. „L'Indipendente“ je glasilo intransigentnih, absolutno nespravljivih krogov. Načelu preziranja avstrijske države in očitnega teženja tja preko velike luže treba borbe in agitacije proti vsemu, kar je lojalnega. In v svoji domišljavosti menijo res naši radikalci, da z nasilno agitacijo premene lice sedanji Evropi in da se jim posreči premakniti meje med dvema državama. Toda razsoden človek se ne plaši take očitne agitacije. Bolje očitna agitacija, nego skrivna. Le očitno agitacijo je možno zagrabit za glavo in jo potem izruti s koreniko. Le kropka in nikdar omahujoča odločnost z vladne strani donese nam kar čez noč blagodejnih posledic in privede do krepke reakcije: mnogi, ki se sedaj tresejo pred vsemoznostjo radikalcev, pridejo skoro do spoznanja, kako obnemogli so izvestni srditeži, ako vlada le resno hoče. Dalmatinskega recepta treba in konec bude odurni hidri — in naj ima ista ne sto, ampak tisoč glav! Te besede veljajo nasledniku g. Rinaldinija, ako res pride, a veljajo tudi g. Rinaldiniju, ako ostane.

Deželni zbori. Nulla dies sine linea — ni ga dneva brez novih krivic, ta rek velja v polni meri za deželni zbor istrski. Včeraj si je torej zopet večina deželnega zbora v Poreču vplela novo cvetko v veliki venec svojih junaških činov. Nezaslišano je bilo uničenje volitev posl. Mandića in Jenka, ali pri tem so si bili gospōda vsaj nekako dosledni, ali recimo jednako pravični, oziroma krivični za oba poslance izvoljena v isti volilni skupini. Ali kar so storili včeraj, to pa znači, da gospōda tirajo že golo in neslano komedijo v po-

krajinskem parlamentu istrskem, to je cinizem, spojen nebrzdano srboritostjo; to je naravnost smešnejše parlamentarnih ustanov, slonečih na svobodnem izražanju javnega menenja. Posl. Spinčić in Kozulič bila sta izvoljena v istem volilnem okraju, od istih volilcev in ob istem postopanju pri volitvi — naj bo že zakonitem ali nezakonitem —, a volitev prvega so odobrili, drugega pa uničili. Ljudje, ki imajo kaj zmisla za parlamentarno in politiško moralo in ki poznajo običaje v drugih parlamentih sveta, se morajo kar zgražati na takem postopanju in izvestno nam pritrde, da takega slučaja še nimajo zabeleženega v svojih zapiskih. Res, kaj takega je mogoče le v naši Istri, le pri naših odnošajih. V očigled taki cinični igri z ugledom zakonodajnega zastopa, se mora prenehati vera v zaresnost ljudi in bolj in bolj se nam utrja prepričanje, da imamo pred seboj — komedijaše. Propadanje vladajoče stranke meče svojo senco tudi v deželni zbor. Ker pa iz zbornice izgnani hrvatski in slovenski poslanci ne morejo več čuvati ugleda parlamentarnega načela pred javnostjo istrsko; ker je nad vse vsakdanje praske vzvišeni ugled zakonodajnega zastopa nezogiben pogoj spoštovanja do sklepov istega zastopa; in ker je v ustavni državi merodajnim krogom dolžnost širiti zmisel za parlamentarno življenje in vspešnost istega za javni blagor: menimo, da bi značilo neodpušten greh, ako bi c. kr. vlada mirno utaknila v žep tudi to drzno igro.

V deželnem zboru goriskem je odgovoril vladni zastopnik na interpelaciji posl. Grče in Rojca o izgreduh v Renčah in izletu tržaških Slovencev v Gorico oziroma na sv. Goro. (O odgovoru spregovorimo seveda obširneje, čim nam bo isti znan po svojem besedilu. Op. ured.) Slovenski poslanci so interpelovali o dogodkih radi slovenske šole v Gorici, o uravnavi potoka Lijak in o sodnih odnošajih. Italijanska poslanca Venuti in Lovisoni sta interpelovala radi dvojezičnih napisov v Tržiču in Korminu. Poslednja interpelacija pa je morala biti že osoljena po poreških vzgledih, kajti celó vladni zastopnik, sicer toli prizanesljiv nasproti laški gospódi, se je čutil primoranega — kakor poroča korespondenčni biró — odločno zavrniti nekoje izraze, tičočé se naredbe vlade. Potem se je dovolil konkurenčni prispevek za gradnjo ceste Soča-Trenta.

V deželnem zboru tirolskem so italijanski poslanci zgubili svoje mandate, ker niso prihajali k sejam.

Koburžan pri papežu. Princ Ferdinand, „knez“ bolgarski je torej dospel v Rim, da čuje menenje papeža o namerovanem prekrščenju princa Borisa v pravoslavno vero. Iz današnjih rimskih brzojavk je razvidno, da vatikanski krogi neugodno sodijo o tej nakani in menijo, da se ta korak ne bi dal opravičiti. Za nazore v vatikanu je pač preznačilna vest — seveda ako je resnična —, da kardinal Rampolla, nasprotno vsem običajem, ni povrnil obiska princu Ferdinandu v imenu papeževem.

Italija v Afriki. Italijansko časninarstvo je vznemirjeno, ker še ni službenih poročil o usodi Gallianove čete in o Baratieriju sploh nobenega glasu. „Italia militare“ pravi, da se morda vlada pogaja z Menelikom o miru, toda mir da se nikakor ne sme skleniti, predno nima italijanska vojska nabeležiti sijajne zmage. Isti list sodi, da je pad utrdbe Makallé prava katastrofa za Italijo v Afriki. Vlada naj točno sporoči, kaj je z Gallianom.

O „miru“ sedaj ne govoré več, vsaj v javnost ni nobenega glasu o pogajanju Italijanov z Menelikom. Zasebna poročila trdé, da je Gallianova četa vedno še na potu proti Adigratu, seve pod dobrim varstvom vojske ras Mangaših in pa Makonena. Pravijo, da Šoanci dobro ravnaajo z Gallianom, toda — kdo ve, kdaj ga izpusté??

Včeraj odpotovali so iz Neapelja v Eritrejo general Ellena, polkovnik Amoretti in nekoliko drugih častnikov. Z istim parnikom odšla je tudi jedna baterija topništva.

Različne vesti.

Imenovanja pri financih. Ces. namestnik v Trstu kakor predsednik finančnega ravnateljstva je imenoval: pisarniškega oficijala Ivana Paulina

pristavom pri ravnateljstvu pomožnih uradov (v IX. pl. razr.), vpokojenega geometra Donata Garimberti-ja pa pisarniškim oficijalom v X. pl. razredu.

Mestni svet tržaški. Nikogar menda ni presentilo, da se je večina našega občinskega zastopa po stari svoji navadi zopet uprla ukazu namestništva, glasom katerega ima mestna občina odpreti novo jednorazrednico za Gropado in Padrič. Saj znamo vsi, kakó daleč sega „liberalna“ ljubezen našega mestnega zastopa do nas Slovencev. No, gospóda naj le rekurirajo. Slednjič se menda pokaže, kdo je mceneji: ali trma tržaških „liberalcev“, ali pa — kdo drugi. To smo omenili že takoj v uvodu poročila o poslednji seji našega mestnega sveta, ker je bila za nas jedino zanimiva točka v tej seji predlog šolskega odseka gledé siromašne jednorazrednice za Gropado in Padrič. Naj torej spregovori naš poročevalec.

Seji z 28. t. m. (II. letošnji) predsedoval je župan dr. Pitteri. Prisotnih bilo je 33 svetovalcev.

Po odobrenju zapisnika I. seje prečitali so razna priobčila, med temi spomenico higijeniškega društva, koje predlaga celó vrsto zdravstvenih naredb v interesu mesta tržaškega. To spomenico so izročili zdravstvenemu odseku v poučevanje.

Zatem je stavil svetovalec dr. Venezia n nujni predlog, v smislu katerega naj bi mestna delegacija naprosila policijsko ravnateljstvo tržaško, da isto ukrene primerne stroge korake, da zatré tatvine na tržaških pokopališčih, katere tatvine se množé poslednji čas skoro od dné do dné. Tatovi odnašajo vence, cvetlice in celó kose nagrobnih spomenikov. Zbor je vsprejel ta nujni predlog

Na to se je oglasil „nemirni duh“ dr. Spadoni Jezil se je, ker je bil zdravnik dr. Costanzo te dni potrjen za nadaljni dve leti sekundarnim zdravnikom v mestni bolnišnici. Dr. Spadoni je rekel, da so s tem imenovanjem zapostavljeni drugi zdravniki, ki bi bili imeli pravico do te službe. (Morda celó gospod dr. Spadoni sam? Stavec). Župan je odgovoril, da je bilo to imenovanje izid tajnega glasovanja, na koje ne sme vplivati nihče. Gospoda dr. Venezia in dr. Morpurgo pa nista bila zadovoljna s tem odgovorom. Dasi je župan izjavil, da o interpelacijah ni dovoljeno razpravljati, hotela sta po vsej sili doznati, da-li je eksekutiva priporočila dr. Costanza. Župan je to vprašanje odločno zanikal ter prestopil o tej interpelaciji na dnevni red.

Konceptist dr. Rozzo prečital je „utemeljeni“ predlog šolskega odseka gledé jednorazrednice, koje mora mestna občina osnovati vsled namestništvenga ukaza za vasi Gropada in Padrič. To poročilo zaključuje s predlogom, kakor smo že omenili, da naj mestni svet sklene pri namestništvni naredbi utok na naučno ministerstvo. V razpravi o tem predlogu spregovoril je prvi svetovalec vitez Nabergoj proti predlogu. Izjavil je, da nikakor ne more glasovati za ta predlog. Ne obstojé samo zakoni, ki velevajo, v katerih merodajnih okolinostih je odpreti nove ljudske šole, ampak so tudi zakonske določbe, ki pravijo, da je treba zgraditi novo šolo povsodi tam, kjer krajevne razmere ne dopuščajo otrokom, da obiskujejo preoddaljeno, že obstoječo šolo. In dotična zakonska določila govore tudi dovolj jasno, kdó naj vzdržuje tako šolo, ako ima namreč potrebnih sredstev. Naša mestna občina pa ima dovoljno sredstev, in zsto naj, vpoštevísi obstoječe krajevne odnošaje, mestna občina že s stališča človekoljubja in tudi se stališča resnične potrebe osnuje to šolo. Kar se dostaje potrebe, naglasil je govornik, da ne le v okolici tržaški ne obiskujejo šole vsi šolskemu obiskovanju dolžni otroci, ampak celó v mestu samem uživa redni pouk komaj 57 do 58% otrok, ki so po zakonu dolžni obiskovati šolo. Svoj govor zaključil je svetovalec Nabergoj z opomnjo, da namerovani utok brzkone zavleče vso stvar za leto dnij, toda potem da bodo morali odpreti to šolo. (Govor Nabergojev priobčimo razsežneje, čim nam bode to dopuščal prostor. Op. ured.)

Proti svetovalcu Nabergoju in za predlog šolskega odseka govorila sta zatem svetovalca dr. Mojzes Luzzatto in dr. Dompieri. O glasovanju vsprejel je zbor predlog šolskega odseka soglasno, izvzemši seveda zastopnike okolice.

Ostale točke, o katerih je razpravljajal mestni svet v tej seji, ne zanimajo slovenskega občinstva. Zato jih preskočimo. Nekoliko minut po 9 uri zaključil je župan sejo.

Za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda je podaril trgovec z lesom gold. 7.35, izterjanih od enega „ki dvomi, je-li plačal ali ne“.

Veselični odsek „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ v Trstu vabi na „plesni venček“, kateri bode v soboto dne 1. februarja 1896. v dvorani „Mally“, via Torrente šte. 16. I. nad. Pričetek ob 9. in bode trajal ples do 3. ure v jutro. Vstopnina: za gospode 30 nč., za gospice 20 nč. Prijatelji društva dobro došli! K obilni udeležbi uljudno vabi

Vodstvo
veseličnega odseka

NB. Ob enem se naznanja p. n. gosp. članom in prijateljem društva da bode drugi „plesni venček“ v soboto 15. februarja v istih prostorih.

Vabilo k Vodnikovi svečanosti, ki jo priredi „Narodna Čitalnica“ v Vipavi dné 2. svečana 1896 v svojih društvenih prostorih. Vspored: 1. Slavnostni govor, govori g. Ivan Božič, društveni predsednik. 2. „Bolgarska davorija“, zložil F. S. Vilhar, poje mešani zbor. 3. „Bog te ohrani v cveti“, zložil Dr. B. Ipavec. 4. „Brambovska“, zložil P. A. Hribar. 5. „Blaznica v prvem nadstropju“, veseloigra v 1 dejanji. — Češki spisal F. F. Šamberk, posl. J. Staré. Igra društveno dramatično osobje. 6. Šaljiva tombola. 7. Ples. Svira Vidričev septet iz Gorice. Začetek ob 8 uri zvečer. Ustopnina: k veselici 30 kr., sedež 30 kr.; k plesu 1 gld. Preplačila se hvaležno sprejmó. Ustop je dovoljen le vabljenim. K obilni udeležbi vabi

Odbor

Izjeme o nedeljskem počitku. Tukajšnji službeni list objavil je predvčerajšnjem naredbo ces. namestništva, tičočo se naprošenih izjem gledé določeb o nedeljskem počitku za razne industrije. Ta naredba se dostaje: Izdelujočih obrti:

a) prodajalcem naravnih in umetelnih cvetlic dovoljeno je prodajati svoje izdelke ob nedeljah ves dan; izdelovalci umetelnih cvetlic pa smejo le prodajati svoje izdelke ob nedeljah, delati pa ne smejo; b) brivci smejo opravljati svoj posel v mestu (izvzemši okolico) do 4. ure pop., v drugih krajih pa do 3. ure pop. O pustni dóbi smejo delati ob nedeljah ves dan; c) pekari; izdelovanje kruha dovoljeno je ob nedeljah le do 10. ure dop. in od 10. ure zvečer, prodaja kruha pa ves dan; d) sladščičarji smejo delati ob nedeljah do opoludne in zvečer od 10. ure naprej le take stvari, katerih prodajalnice nimajo v zalogi in katere je treba izdelati sveže, prodajati pa smejo sladščičice ves dan; e) mesarji in trgovci z divjačino smejo ob nedeljah delati v mestu Trstu do 1. ure pop., v drugih krajih trž. občine pa do 1. ure popoldne in od 5. do 7. ure pop. v dóbi od 1. oktobra do 31. marca, od 6. do 8. ure pop. pa v dóbi od 1. aprila do 30. septembra. Prodajalci konjskega mesa smejo sekati in prodajati ob nedeljah v mestu do 1. pop., drugod do 12.; f) trgovci s suhim mesom in klobasarji smejo delati v mestu Trstu do opoludne, prodajati svoje blago pa do opoludne in zvečer od 6. do 8. ure v dóbi od 1. oktobra do 31. marca ter od 7. do 9. ure v dóbi od 1. aprila do 30. septembra; v krajih zunaj mesta pa smejo ti obrtniki delati in prodajati do opoludne, prodajati pa še od 5. do 7. ure zvečer v dóbi od 1. oktobra do 31. marca in od 6. do 8. ure zvečer v dóbi od 1. aprila do 30. septembra; g) mlekarji smejo delati in prodajati ob nedeljah ves dan.

Ta naredba določa nadalje, da se mora onim delavcem tu navedenih obrtij, ki so delali v nedeljo nad tri ure, dovoliti naslednjo nedeljo 24 ur počitka, ali pa, če to ne bi bilo mogoče, 24 ur počitka na koji delavnik, ali pa po 6 ur počitka na dva delavnika.

Pazite na otroke! Iz Sv. Križa na Krasu nam pišejo dne 28. t. m.: Dne 27. t. m. opoludne ostavila je neka mati svojega 7letnega sinka, 5letno deklico in 3letnega sina same doma poleg ognjišča, na katerem je žarel ogenj. Mati šla je po svojih opravkih v vas. Otroci so se igrali pri ognju in, kar ni čuda, vnela se je dekletu in najmlajšemu otroku obleka, v tem ko je bil odšel najstari sin nekam v stran. Ko se je deček povrnil in videl svojo sestrico in bratca povita v

plamenu in čul nju obupno kričanje, tekel je jokaje se do bližnje hiše, kjer je povedal, kaj se je zgodilo. Prihitevši ljudje našli so oba stroka za vratmi, povita v gosti dim. Urno so vdušili ogenj. Malemu otroku zgorelo je na vso srečo le nekoliko obleke, toda dekle bilo je na pol mrtvo in tako opečeno, da ne znam, je-li še živi. Ponesrečeno dekletce prenesli so takoj v tržaško bolnišnico.

Ni treba še omeniti, kako bo de la nesreča grenila materi življenje, dokler živi. Mar ni bolje, da mati položi svoje otroke v posteljo, kadar ima kam iti in jih tako obvaruje mraza, namesto da jih posadi k žrjavici? Nikdar ne pozabim groznega prizora, katerega sem videl in katerega je povzročila brezbržnost matere.

Ker so stariši ponesrečenih otrok ubogi, delavskega stanu, pričeli so delavci v tukajšnjih kamenolomih nabirati med seboj milodare zanje, kakor je to pri nas stara, hvalevredna navada.

Zaprta slepar. Na Dunaju zaprli so dne 28. t. m. trgovca z dvokolesi Viljema Libkovic iz Oseka, pristojnega v Zagreb. Libkovic osleparil je Zagrebškega posestnika Zigeunerja pl. Blumdorfa za 90.000 gld., katere mu je bil poslednji posodil v gotovini, (!), ker mu je bil Libkovic obečal 6 1/2 % obrestij. Zigeuner je bil pred par leti poddedoval okroglih 300.000 gold. Ker pa ni znal upravljati s svojim premoženjem, izgubil je v kratkem skoro 200.000 gld., katere je bil izposodil, a vendar ga je pregovoril prebrisani Libkovic, da mu je posodil 90.000 gld. Pred par dnevi javil je Libkovic Zigeunerju, da je insolvent. Obečal mu je 20.000 gld., ako molči o tem; ako pa ga prijavi, da ne dobi ničesar. Nato je dal Zigeuner sleparja zapreti. Libkovic imel je »klatišča« dvokoles na Dunaju in v Zagrebu. Živel je jako razkošno.

Tri leta v kaznilnico zaradi 18 nč. Pred kralj. sodiščem na Reki stal je predvčerajšnjem 30letni mizarški pomočnik Anton Wollinger iz Moravske Bele cerkve, obtožen tatvine. Wollinger je bil dne 7. decembra min. leta iz pušice v Reški stolni cerkvi kradel denar z limanicami. Na ta način ukradel je 18 novčičev. Z ozirom na dejstvo, da je kradel v cerkvi in z ozirom na okolščino, da je bil že petkrat kaznovan zaradi hudodelstva tatvine, obsodilo ga je sodišče na tri leta ječe.

Koledar. Danes (30.): Janes mil., škof: Davorina (Martina), muč. — Jutri (31.): Peter Nolaški spoznavalec. — Polna luna. — Solnce izide ob 7. uri 33 min., zatoni ob 4. uri 56 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 2.5 stop., ob 2 pop. 6.5 stop. C.

Literarna komisija.*)

Naturalističen prizor iz naših dnij.

Na zeleno pregrnjeni mizici leži rokopis, okoli nje pa sedé v mehkih foteljih z visokimi naslonili trije kritiki: Mirko Gorjanec, Vicko Dobrič in Tomaž Resnica.

Mirko Gorjanec: Moje stališče je jasno. Pisatelj, ki more v najstih vrsticah nakupičiti vse slabe lastnosti in vse — žal, resnične — napake mojega stanu, ne more dobiti mojega glasu. Nikdar ne!

Tomaž Resnica: A to so vendar le tipi, kakoršne ima vsak stan! Vseh vaših kolegov pa ne smeši.

M. Gorjanec: Vem, a zakaj se slika tu le kar četvorica slabih, smešnih in nečastnih mojih kolegov? Naš stan je »svet« stan in dolgo smo se borili za njegov ugled; zato ne privolim nikdar, da bi se tako neusmiljeno kosilo po naših glavah.

Tom. Resnica: Vsak stan ima dobrih in slabih členov. Nihče ne more zahtevati, da bi slikal pisatelj n. pr. le duhovite profesorje, ženijalne umetnike, uzorne učitelje itd.! Ako pesnikova snov zahteva slabih tipov, ne more se mu braniti, da si vzame iz življenja značaj, ki mu baš prija. — Sicer pa ne umem, zakaj bi imel baš vaš stan ta privileg, da bi se ga moralo samo hvaliti

*) Nedavno temu že smo omenili, da sti nam došli dve razpravi o »Ljublj. Zvonu«: jedna je kar navdušena za pot rejalizma (slikanja življenja, kakoršno je v resnici z vsemi svojimi slabostmi), ki jo je baje nastopil omenjeni list; druga pa odločno svari pred to smérjo. Ti razpravi priložimo čim je temu pritril nadzorovalni odsek našemu listu. A tudi naš kamniški podlistkar se je rezko izrekel proti brezobzirnemu razkrivanju slabosti in gnilavi v človeški družbi. Na adresu tega poslednjega je menda naslonjena ta »Literarna komisija«. Op. uredništva.

in idealizovati, o drugih pa bi se smelo pisati vse?!

M. Gorjanec: Vem, vse vem, a vendar ne odneham niti za las! — Nikdar ne.

Vicko Dobrič: Jaz pa bi ugovarjal temu romanu še z družega in takisto imenitnega stališča. Naturalizem, ta umazana spaka ni za nas, zdravo še in sveže ljudstvo.

T. Resnica: Oho! Tudi v naši krvi je mnogo gnilega. Slep je, kdor meni, da je baš pri nas vse uzorno.

V. Dobrič: Vem, vse vem, a ne odneham niti za las! — Tudi v slovenski krvi je mnogo umazanega, zato je pa se je treba — ogibati.

Tom. Resnica: Oho, oho! Bolezen, katero skrivamo, se razvije v smrtonosno; — rana, katero takoj ne izrežemo z žarečim železom, postane kužna, vsem opasna. Mar ne?

M. Gorjanec: O mati rejalistika, i jaz te sovražim iz dna duše! Le po nji!

V. Dobrič: Vse res g. Resnica... ali masa odločuje povsod. Veliko nevoljo bi vzbudilo za to v našem nepokvarjenem...

Tom. Resnica: Ne pretiravajte zopet! Kjer je mnogo luči, je tudi mnogo sence. Ne bomo hinavci ter ne slepimo — lastnih očíj!

V. Dobrič: ... — v našem, v masi še nepokvarjenem narodu, ako bi slovenski pisatelji zašli v mlakužo naturalizma, misleči, da so radi tega — moderni; ka-li?

Mirko Gorjanec: Nazaj, nazaj v deželo sveto! — na stezo jasne idealnosti, ki blaži duh in srce. Bravo, Dobrič!

Tom. Resnica: Nazaj v dobo jokavega svetobolja — nazaj v rožnobojni romanticizem, — nazaj pod idealno zastavo gospe Pavline Pajkove!

V. Dobrič: Dà, dà, nazaj k našim starim, a večno krasnim idealom! Krasnim idealom! Kdor ima razum za vse, kar je lepo in blago, bo z menoj vred zaničeval trivijalnost in brezboštvo.

T. Resnica: Oj logika! Lepota — brezboštvo! — Morimo naj torej pisatelje, ki nam kaže svet v pravi, resnični, rejalistični luči? Pobijamo naj poete, ki nam vsvarjajo značaje, imajoče meso in kri, vzete iz naše srede, — nam v posnemo ali svarilo? Slovensko slovstvo jedino naj ne sledi razvitku in napredku; le naši pisatelji naj bodo neiskreni idealisti, kažoč nam puhle izrodke lažnjive domišljije?! O, kam pridemo!

V. Dobrič: Pesniki naj nam kaže le uzoret saj propalic vidimo itak mej seboj dovelj! Čitanje naših del naj nam bode naslada, prijetno mamilone pa — izpovedanje vesti!

T. Resnica: Tajimo torej svoje grehe in — poboljšamo se brez »izpovedi«. Izborno!

V. Dobrič: Sam se obsoja, kdor zagovarja naturalizem, to potuho umetnikom in oporo moralnično, oziroma estetično pokvarjenim duhom, ki trhllost svojega propalega genija skrivajo za hrbet gnile materije!

M. Gorjanec: Strmim nad vašo globoko učenostjo ter se z vami povsem strinjam, gospod kolega!

T. Resnica: Tudi jaz — strmim! Zola, Maupassant, Daudet, Bourget, Ibsen, Strindbergi, Tolstoj, Dostojevskij, Heyse in Sudermann... vsi ti in še drugi so bili torej »moralno in estetično propali geniji«? In oni slovenski pisatelji, ki jih skušajo posnemati, so nastopili pot — »okoli svinjaka«?

M. Gorjanec: Gotovo! Zlasti, če so karikovali tudi moje kolege, »sveti« moj stan...

T. Resnica: Sancta simplicitas! Ne jemljem vama nazorov, saj pravega napredka in razvitka ne more zadržati nobena človeška sila... Rečem pa samo še; oni ni nemoralen, ki razkriva v lepi in mični obliki rane, razjedajoče skrivaj še, a opasno, telo našega naroda. Ni nemoralen, ki kaže grehe v našem socialnem, političnem in literarnem življenju; ni nemoralen oni, ki biča in šiba tudi slovensko hinavstvo, laži-rodoljubje in talmi-čednost... ne, naš dobrotnik je; hvala in čast mu! Nemoralni ste pa vi, ki natikate ljudstvu črne naočnike, da ne vidi svojih lažnjivih prijateljev in sebičnih izsesovalcev, da časti propalice ter ne pozna propadov... Vi ste nemoralni, ker slepite ljudstvo, zakrivajoči mu resnico in slikajoči mu vse v luči, ki koristi le — v am! O, le zadržujte kolo časa, a kmalu omagate in drčalo bo

svojo pot i preko vaših trupel! — Govoril sem. — Sapienti sat!

Zovokar

Najnovije vesti.

Trst 29. Deželni zbor tržaški bode imel jutri zvečer svojo III. sejo. Na dnevnem redu so samo 4 točke, med temi poročilo deželnega odbora o predlogu poslanca Cambona gledé varstva osebne svobode.

London 28. »Office Reuter« javlja včerajšnjega dne iz Carjagagrada: Sultan je ukazal, da je uzeti iz uradniške blagajne 120.000 frankov kot »posojilo«, da se s tem denarjem pokrijejo najnujnejše državne potrebe.

London 29. »Office Reuter« preklicuje vest o oboroževanju ruskega brodivoja in o načrtih gledé razdelitve Turčije. Položenje v Turčiji je nespremenjeno.

Trgovinske brojavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen 7.207.21 Pšenica za spomlad 1896 70.1 — do 7.02. Oves za spomlad 6.06—6.08 — Rž za spomlad 6.37 6.39 Keruz za oktober — — maj-juni 1896 4.35—4.37
Pšenica nova od 78 kil. f. 7.05—7.15 od 79 kil. f. 7.10—7.20. od 80 kil. f. 7.15—7.25 od 81 kil. f. 7.05—7.35. od 82 kil. for. 7.35—7.40. — Jedmo 5.40 7.80 prosa 6.00—6.40.
Pšenica stalno; prodaja 12.000 mt. st. Rž uživa dobro povpraševanje 2 1/2, od nč. dražje Vreme: mrzlo.
Praga. Nerahitirani sladkor f. 14.85. —, za maj 15.15. Oktober-december 14.07. silno rastoče!
Praga. Centrifugal novi, postavljon v Trst sé carino vred odpošiljatev precej f. 31.75—32.— Concasse 32.75—33.— Četvorni 33.50—34.— V glavah (sodih) 34.— 34.5 jako stalno
Havra. Kava Santos good average za januar 84.25, za maj 80.— jako mlačno
Hamburg. Santos good average za januar 69.— za mare 66.75 za maj 65.75. Cons padajoče!

Dunajska borza 29. januarja 1896

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	100.65	100.75
» » v srebru	100.95	101.—
Avstrijska renta v zlatu	122.40	122.60
» » v kronah	100.65	100.60
Kreditne akcije	372.25	372.50
London 10 Lat.	121.24	121.30
Napoleoni	9.61 1/2	9.51 1/2
20 mark	11.86	11.86
100 italj. lir	44.20	44.25

Deček, sin slovenskih starišev, star 14 let, končal 5. razred slovenske šole pri sv. Jakobu. želi vstopiti kakor vajenec v **kojo slovensko trgovino.** — Poblizje pri upravnistvu našega lista.

Za svojo, na veliki in zeló živahni cesti Trst-Reka stoječo hišo in gospodarska poslopja iščem **najemnika,** ki bi hotel vzeti **v zakup** tudi krčmo in ki bi imel **dovoljna sredstva** in sposobnosti za ustanovitev **prodajalnice** z mešanim blagom in deželnimi pridelki na drobno in debelo.

Pripravljen sem v prvem letu vdeleževati se tega podjetja **z delom in denarjem.**

Radi svoječasne preselitve na Dunaj prodam tudi vse posestvo, ležeče blizu svetovno znani škocjanskih jam, proti plačilu na desetletne obroke.

Aleksander Mahorčič,

Matavun pri Divači.

Josip Pizzarello

mehanic

izvršuje vsakoršne poprave živalnih strojev in dvokoles. Prodaja nove in rablj. živalne stroje in dvokolesa.

Via Madonna del mare šte. 4, uhod via Fontanone, vstric 2. h t. 1

Richterjev

LINIMENT S SIDROM

je dobro domače sredstvo.

Dobiva se po vseh lekarnah.

